

AD – 11 december 2023

Ilah Rubio 11-12-23, 19:02

Raymond Roodbol op De Binckhorst met op de achtergrond de oprukkende woningbouw. Die bouw van woningen gaat ten koste van ruimte voor bedrijven. Het braakliggende terrein waar hij nu op staat aan de Mercuriusweg, is wel behoed gebleven voor woningbouw. Hier is ruimte gereserveerd voor bedrijven. © Frank Jansen

Bedrijven luiden noodklok: ‘Steeds minder ruimte voor bedrijvigheid vanwege bouw woningen’

Bedrijven in Den Haag maken zich grote zorgen. Er is namelijk steeds minder plek voor bedrijvigheid in de derde stad van Nederland. De schaarse ruimte die er nog wel is, wordt vooral gebruikt voor de bouw van woningen. Het tekort aan ruimte belemmert de economische, sociale en duurzame groei van stad en regio, vreest ook wethouder Saskia Bruines (Economie).

Voorzitter Raymond Roodbol van de stichting Bedrijventerreinen Haaglanden, die onlangs het rapport ‘Belang ruimte voor economie in Haagse regio’ aan wethouder Saskia Bruines overhandigde, vertelt dat er de afgelopen jaren veel meters voor bedrijven verloren zijn gegaan. Maar sinds een jaar is er volgens hem ook bij de gemeente het besef dat het de verkeerde kant op gaat. „Sindsdien is het veranderd.”

Groei

Zo wordt nu een deel van de Binckhorst toch gereserveerd voor maakbedrijven in plaats van woningen. Roodbol hoopt dat er meer lege kavels volgen. Want die extra meters zijn hard nodig, vooral voor toekomstige groei van ondernemingen. Nu al zijn er veel bedrijven die willen groeien, maar dat binnen Den Haag niet kunnen vanwege een gebrek aan ruimte, weet hij. Sommigen kijken daarom naar plekken buiten de stad. „Als er niet meer ruimte komt, gaan bedrijven langzamerhand de stad uit, en dan heb je een stad zonder bedrijvigheid. Een loze stad, want wat heb je aan een stad zonder werk?”

Schaars

Volgens voorzitter Pieter Scholten van MKB Den Haag zou het mooi zijn als er nog meer ruimte komt voor bedrijven in de stad, maar hij beseft ook dat de ruimte schaars is. De gemeente kan echter wel degelijk iets doen, benadrukt hij. „Als we bestaande bestemmingsplannen voor bedrijven zo houden en er geen woningen of andere bestemmingen aan geven, dan kun je verder met zijn allen. De boodschap aan de politiek is: omarm wat je nu hebt en snoep daar niks meer van af.”

Vanwege het enorme tekort aan woningen in Nederland, bouwen gemeenten namelijk steeds vaker woningen op bedrijventerreinen. Met name die transformatie van bedrijfsterreinen naar woonwijken leidt tot het oplopende tekort aan bedrijfsruimte, aldus de Stichting Bedrijventerreinen Haaglanden. Ook in Den Haag zijn de afgelopen jaren veel woningen gebouwd op bedrijventerreinen. Zo wordt het industrieterrein de Binckhorst sinds 2016 langzaam omgevormd tot een woon- en werkgebied. Uiteindelijk komen hier duizenden woningen te staan. Meerdere bedrijven die daar al jaren gevestigd zijn, moeten op zoek naar een alternatieve plek.

Banen

Bedrijventerreinen zijn volgens de stichting goed voor ongeveer 20 procent van het totaal aantal banen in de Haagse regio. Als je daar ook alle spin-off banen, zoals de bakker die broden bezorgt in de kantine en schoonmakers, meerekent is dat zelfs zo'n 25 tot 30 procent van alle banen in dit gebied, in totaal zo'n 175.000.

Op de Binckhorst wordt volop gebouwd. © Frank Jansen

Dit zijn volgens de stichting vooral banen voor mensen met een praktische opleiding. En juist praktisch opgeleiden lijken afhankelijker te zijn van werk dichtbij huis (10 tot 15 kilometer), weet de stichting. Het sociaaleconomisch belang van bedrijventerreinen, zeker voor praktisch opgeleiden in omliggende wijken, is dan ook groot, benadrukt het bestuur. De verwachte groei van inwoners leidt ook tot meer vraag naar arbeidsplaatsen. De stichting benadrukt dat op bedrijventerreinen ook de bedrijven zitten die de komende jaren huizen moeten verduurzamen. Die nieuwe economie leidt tot meer vraag naar ruimte.

Bedrijven komen in de knel omdat ze hier niet kunnen niet starten of groeien. Er is behoefte aan meer meters in de wijk, maar ook op de bedrijventerreinen

Saskia Bruines

Wethouder Saskia Bruines deelt de zorgen van de ondernemers. Sinds 2015 is de oppervlakte van bedrijfsruimte in de stad met 65.000 vierkante meter afgenomen, weet zij. „Bedrijven komen in de knel omdat ze hier niet kunnen niet starten of groeien. Er is behoefte aan meer meters in de wijk, maar ook op de bedrijventerreinen. We moeten dus zuinig zijn op de ruimte die beschikbaar is. Bedrijventerreinen en bedrijfsruimte zijn goed voor ongeveer 15 procent van de banen in Den Haag. Mijn belangrijkste prioriteit is daarom ook: de kracht en creativiteit van het Haagse bedrijfsleven de ruimte geven. Daarbij moeten we inzetten op behouden, beter benutten en uitbreiden van bedrijfsruimte.”

Volgens haar is het voor iedereen helder dat er veel woningen bij moeten komen. „Maar tegelijkertijd moeten mensen ook in een stad kunnen werken. Om de Haagse economie te verbreden, moet er meer ruimte komen waar nieuwe initiatieven zich kunnen vestigen en waar bestaande bedrijven kunnen doorgroeien. De afgelopen jaren hebben we flink ingezet op het aantrekken van bedrijven die zich inzetten voor een betere wereld. En met succes: voor het tweede jaar op rij zijn we de tweede start-up stad van Nederland. Deze bedrijven vernieuwen de Haagse economie en zijn groeimotor voor nieuwe werkgelegenheid. Ze verzamelen zich vaak in bedrijfsverzamelgebouwen en hubs waar ze ook gelijkgestemde ondernemers vinden in een aantrekkelijke omgeving.” Voorbeelden daarvan zijn The New Farm, Titaan, Caballerofabriek, Humanity Hub, The Hague Tech en de toekomstige Beatrijsstraat.

Bestaande plekken

„Dat is natuurlijk ontzettend mooi, maar om een aantrekkelijke stad te blijven is er meer bedrijfsruimte nodig. Dit gaat niet vanzelf. Den Haag is de meest verdichte stad van Nederland. Dus de beschikbare ruimte die er is, is schaars. Je moet goed kijken hoe je die ruimte gaat inrichten. De kansen om dit te realiseren, liggen op bestaande plekken zoals bedrijventerreinen als de Binckhorst, Fruitweg en ZKD.”

„We kijken naar wat er mogelijk is op deze bestaande bedrijventerreinen– zoals lagen toevoegen – maar ook op de nieuwe stukken grond die we aan het ontwikkelen zijn, zoals het Mercuriuskwartier en de GAVI-kavel. Binnenkort komt het college met een programma over wat er nodig is om voldoende ruimte voor bedrijvigheid beschikbaar te krijgen. Daarbij is het belangrijk dat de gemeente ook zelf een actievere rol gaat innemen.”